

Ingen lövad loge för spelmän

Men intresset för folkmusik bara ökar

Lystren, stämman fiolerna, spelmän, och spelen upp... Spelmanssysslan är visserligen tappat sin funktion, men är mer "in" än någonsin. Det tycker man i alla fall i Södertälje, där Södertälje Spelmanslag i mars fyller tio år. Spelmännen spelar inte längre till dans på lövade loger eller efter bröllopet. Men folkmusiken intresserar allt fler. När föreningen startade 1958 hade man 18 medlemmar och i dag är man 54.

— Ungdomsrekryteringen är vårt första problem, säger ordföranden Thure Enberg. Vi ser dock optimistiskt på den detaljen och hoppas kunna fånga upp även yngre medlemmar. Redan nu har vi en del yngre medlemmar, och den yngste är faktiskt 10 år. För att popularisera folkmusiken har en av våra medlemmar, Thore Härdelin, faktiskt också gått runt på popklubbar i Södertälje och spelat folkmusik.

Vad gör då ett spelmanslag

Södertälje spelmanslags styrelse spelar upp. Sittande flankeras ordföranden Thure Enberg av revisorerna Allan Ljungdahl och Fritiof Nyberg. Bakom dessa v ordföranden Folke Nordeman, kassör Hilding Andersson v sek. Gösta Johansson och sek. Arne Blomberg.

— Jo, Södertälje spelmanslag, som har omkring 32 aktiva spelmän, uppträder offentligt 20—30 gånger per år. Under de tio år man funnits till har laget framträtt offentligt omkring 200 gånger!

En av huvuduppgifterna har varit att glädja pensionärer och äldre genom att gratis uppträda på ålderdomshem och pensionärshem. Traditionenligt uppträder man vid större högtider på Arthursberg och i stadsparken i Södertälje.

Södertälje spelmanslag försöker också bryta traditioner. Spelmansmusiken ansågs ofta förr vara det samma som synd, och det har inte ansetts lämpligt att spela folkmusik i kyrkan. Det är något man i dag försöker ändra på.

Spelmanslaget har också blivit accepterat och spelat bl a i Östertälje kyrka, där man to m deltog aktivt i högmässan. På andra håll har man dock fortfarande kvar den konservativa inställningen, och spelmanslaget har t ex vägrats att spela i Turinge kyrka.

Spelmansvännen

Vid kungliga begravningar dunder gott folkmusik, och vid prins Wilhelms jordfästning deltog två av Södertäljes spelmän i processionen. Prins Vilhelm var en stor ivrare för folkmusik och hedersledamot i Spelmansförbundet.

— Vår främsta uppgift i dag som spelmän är att försöka få folk att förstå sig på folkmusiken. I andra hand att skaffa nya spelmän. Vi försöker börja hos skolbarnen genom den kommunala musikskolan, säger sekreteraren i Södertälje spelmanslag Arne Blomberg. Det gäller att väcka intresse på ett spelmansmässigt sätt i dag när nutidsmusiken influeras av folkmusik.

— Ett steg i ledet att intressera folk för musiken förr i tiden är att få musikledarna intresserade. I dag ingår det i musikledarnas utbildning att spela folkmusik, och

veckla sig i takt med tiden, säger Arne Blomberg. Skulle vi konservera det gamla enbart kommer spelmännen att dö ut. Vi måste försöka att åter nå den mänskliga kontakten med åhörarna och komma ifrån estradframträdanden, där avståndet mellan nutiden och det gamla förlängs.

"Tjäder-Gubben"

— Det gäller för varje bygd att försöka finna sin bygds ursprung och behålla dess musikaliska särart eller det bästa av den. Vi gör i Södertälje ett försök att plocka fram äldre melodier från trakten. Sörmland är väl täckt av musikforskare, omkring 6 000 melodier finns nedtecknade.

I Södertälje spelmanslag har vi en lätkommitté som valt att plocka fram melodier från "Tjäder-Gubben" på Mörkö, som i sin tur fått låtarna av en klockare Andersson, som levde på Mörkö på 1700-talet. Klockare Anderssons låtar är ofta i moll och mycket ålderdomliga. Bland dessa melodier har lätkommittén valt ut 6 låtar, som man skall lära sig spela.

— I sommar har man sedan tänkt sig att försöka skapa en anordning som spelanssamling på Tore-

förbund, och det är meningen att spelmännen skall dela upp sig i grupper i tio olika stugor.

I varje stuga skall spelas en sorts musik och alla spelmän får spela så länge och så mycket de vill. Åhörarna får gå runt bland stugorna och välja den musik de vill höra, och man hoppas att folk även spontant skall dansa till musiken.

Innan dess skall man ha hunnit med en hejdundrande fest för tioåringen Södertälje spelmanslag. Den 23 mars hoppas man ställa upp i Odd Fellow-lokalen med sina fyra riksspelmän, Christina Frohm, 20 år, Thore Härdelin och Lennart Eriksson, båda 22 år, Bengt Magnusson, 29 år, och inbjudet kulturfolk.

Drätselkammaren i Södertälje ställde i dagarna 1 500 kr till föreningens förfogande, och det möjliggör en del intressanta inbjudningar.

Två riksspelmän på träskofiol från Skåne är inbjudna, Rickard Isaksson Lund och Erik Lönn, Malmö, världsmästaren på nyckelharpa, Eric Sahlström från Tobo i Uppland, Leonard Larsson, mera känd som Viksta-Lasse, som nyligen fick Zornmärket i guld — spelmännen förnämsta utmärkel-